

Handboek beeldgericht werken

**afdeling Openbare Werken
gemeente Montferland**

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Pagina
0. Logboek/colofon	3
1. Inleiding	4
2. Omslag van frequentie naar beeldgericht werken	4
3. Betekenis beeldgericht werken	4
4. Doel van het handboek	5
5. Voordelen beeldgericht werken	5
6. Wat zijn beheergebieden	5
7. Op wie heeft beeldgericht werken betrekking	6

0. Logboek/colofon

Het logboek geeft duidelijkheid over de wijzigingen die na ingebruikname van het handboek zijn doorgevoerd en wat de meest actuele versie is. Wijzigingen kunnen het gevolg zijn van voortschrijdend inzicht, nieuw beleid of veranderde wet- en regelgeving.

De beleidsmedewerker grijs (in samenwerking met de beleidsmedewerker groen) voert wijzigingen door -waar noodzakelijk ondersteund door de extern mede-auteur- en informeert daarover belanghebbenden. Vervolgens wordt het geactualiseerde handboek voor algemeen gebruik op Intranet geplaatst.

Versie	Datum	Aanleiding wijziging
Concept 1	3 november 2016	eerste concept
Concept 2	16 november 2016	aanvullingen tweede beoordeling
Concept 3	1 december 2016	aanvullingen derde beoordeling
Concept 4	8 december 2016	na instemming door projectgroep op 7 december 2016
Concept 5	19 april 2017	aanpassingen uit overleg 12 april 2017 afdelingshoofd OW en coördinatoren
Concept 6	23 mei 2017	terugkoppeling periodiek overleg over akkoord MTOW met aanpassingen

Naam	Handboek beeldgericht werken
Versie en datum	Concept 6, 23 mei 2017
Auteur	John teGrotenhuis en Gerard van Os
Opdrachtgever	Hans Janssens

Niets uit dit document mag zonder toestemming van de auteur of opdrachtgever voor andere doeleinden worden gebruikt, gewijzigd, verspreid of openbaar worden gemaakt.

1. Inleiding

Op 27 november 2014 heeft de gemeenteraad besloten om de wijze van onderhoud aan de openbare ruimte aan te passen. Deze aanpassing heeft geleid tot beeldgericht werken, waar in het verleden het onderhoud door de buitendienst of aannemers op frequentiebasis werd uitgevoerd. In dit handboek worden uiteenlopende onderwerpen met betrekking tot beeldgericht werken toegelicht.

2. Omslag van frequentie naar beeldgericht werken

Voor 2017 werd het onderhoud aan de openbare ruimte overwegend aan de hand van vaste onderhoudsrondes uitgevoerd, zoals het maaien van gazons, schoffelen van plantsoenen, snoeien van bomen, onkruidverwijdering op verhardingen en het reinigen van kolken en putten. Bij deze werkwijze werd nauwelijks rekening gehouden met weersinvloeden, die verminderde groei of vervuiling van de openbare ruimte tot gevolg konden hebben. Daardoor bood deze werkwijze nauwelijks flexibiliteit om onderhoudsrondes bij te stellen.

Per 1 januari 2017 is Openbare Werken (OW) gestopt met deze frequentiegestuurde werkwijze en wordt de openbare ruimte volgens de door de gemeenteraad gekozen beeldgerichte aanpak beheerd en onderhouden.

3. Betekenis beeldgericht werken

De buitendienstmedewerkers en ingehuurde bedrijven kijken niet langer hoe vaak zij onderhoud moeten plegen, maar leggen de nadruk op het plegen van onderhoud volgens vooraf bepaalde beeldniveaus. Dit heet beeldgericht werken. Daarvoor heeft de gemeente Montferland aan de hand van beeldmeetlatten¹ keuzes gemaakt hoe de openbare ruimte qua inrichting eruit moet zien en onderhouden moet worden. Deze beeldmeetlatten geven afhankelijk van het gekozen beeldniveau bijvoorbeeld een beeld van hoe lang het gras mag zijn of hoeveel onkruid er tussen de tegels mag zitten. Bij deze aanpak wordt het onderhoud pas uitgevoerd, wanneer de ondergrens van het beeldniveau wordt bereikt. Binnen OW wordt de doelstelling nagestreefd om de beeldkwaliteit niet onder het vastgestelde niveau te laten zakken.

Onderstaand een voorbeeld van een beeldmeetlat.

¹ OW werkt met ambitie thema's, wat een verzameling van beelden vertegenwoordigt rondom objecten in de openbare ruimte, echter gemakshalve wordt voor de leesbaarheid hier het begrip beeldmeetlatten gebruikt.

Groen		beplanting-bodembedekkers-kaal oppervlak		
A+	A	B	C	D
				
Er is geen kaal oppervlak.	Er is weinig kaal oppervlak.	Er is in beperkte mate kaal oppervlak.	Er is redelijk veel kaal oppervlak.	Er is veel kaal oppervlak.
kaal oppervlak 0% per 100m ²	kaal oppervlak = 5% per 100m ²	kaal oppervlak = 10% per 100m ²	kaal oppervlak = 25% per 100m ²	kaal oppervlak > 25% per 100m ²

De gemeenteraad heeft gekozen voor 3 beeldniveaus, te weten A, B en C. De beeldniveaus A+ en D zijn als beeldniveau uitgesloten vanwege respectievelijk de hoge onderhoudskosten en te voorkomen dat de openbare ruimte een onacceptabel aanzien krijgt².

In het beheersysteem (Obsurv) zijn alle beeldmeetlatten vastgelegd, die op de Montferlandse openbare ruimte van toepassing zijn.

4. Doel van het handboek

Het doel van dit handboek is:

- om taken en verantwoordelijkheden rondom beeldgericht werken inzichtelijk te maken;
- een eenduidig beeld te creëren over beeldgericht werken;
- onduidelijkheden en interpretatieverschillen weg te nemen, door alle facetten rondom beeldgericht werken te beschrijven;
- arbeidsintensieve informatieoverdracht over beeldgericht werken te voorkomen. Het handboek fungeert als naslagwerk;
- afhankelijkheid van kennis en kunde van materiedeskundigen op het gebied van beeldgericht werken te verkleinen. Ook hier fungeert het handboek als naslagwerk.

5. Voordelen beeldgericht werken

Aan beeldgericht werken liggen de volgende voordelen ten grondslag:

- verduidelijkt richting in- en externe partijen wat qua beeldniveau verwacht mag worden van de inrichting en het onderhoud aan de openbare ruimte;
- voor soortgelijke beheergebieden (kernen, wijken of buurtschappen) zijn dezelfde beeldniveaus vastgesteld, om deze met elkaar te kunnen vergelijken en afwijkend onderhoud en aanzien te voorkomen;
- biedt, variërend van bestuurders tot bewoners, de mogelijkheid om keuzes te maken over beeldniveaus;

² Dat neemt niet weg dat tijdens schouwen een A+ of D niveau kan worden aangetoond, voor respectievelijk uitstekend of uitzonderlijk slecht gepleegd onderhoud.

- biedt de mogelijkheid om door keuzes te maken op beeldniveau, daar de begroting op af te stemmen. Uit bezuinigingsoverwegingen is in bepaalde beheergebieden voor sobere beeldniveaus gekozen.

6. Wat zijn beheergebieden

De gemeente Montferland heeft ervoor gekozen om voor dezelfde gebieden, identieke beeldniveaus te hanteren. Dit zijn de zogenaamde beheergebieden. Uitzondering hierop, vormen de elementen in de openbare ruimte die een afwijkende beeldniveau kennen ten opzichte van het algemene beeldniveau voor het beheergebied (zoals een winkelgebied op overwegend A niveau, waarbij voor de verhardingen beeldniveau B wordt gebruikt). Hieronder een overzicht van de verschillende beheergebieden en daarvoor door de gemeenteraad vastgestelde beeldniveaus.

ambitiethema's		kwaliteitsprofielen						
		winkelgebied	historisch centrum	hoofdinfra	bovenwijkse voorziening	woonwijk	bedrijven terrein	buitengebied
zwerfvuil	groen/verharding	A	A	B	B	B	C	C
	verharding	B	B	B	B	B	C	C
onkruid	groen	A	B	B	B	C	C	C
	rijbaan	B	C	C	C	C	C	C
verharding	trottoir	B	B	C	C	C	C	C
	groen	A	A	B	B	C	C	C
meubilair	bomen	A	A	B	B	C	C	C
	heesters en gazon	A	A	B	B	C	C	C
meubilair	banken en tafels	A	A	B	B	B	C	C
	bebording	A	A	B	B	B	C	C
	verlichting	A	A	B	B	B	C	C

Beknopt samengevat hanteert de gemeente Montferland gemiddeld genomen niveau A voor centra en winkelgebieden, B in de woonwijken en C voor bedrijventerreinen en het buitengebied.

In Obsurv worden de afzonderlijke beheergebieden op kaart weergegeven.

7. Op wie heeft beeldgericht werken betrekking

- werkzaamheden van de buitendienst, inclusief het daarbinnen gedetacheerd groenteam met medewerkers die vallen onder de werking van de Participatiewet;
- aannemers die zijn belast met de gemeentelijke onderhoudstaken in de Montferlandse openbare ruimte. Uitzondering vormt het machinaal veegwerk wat bij de RDL als verbonden partij is inbesteed, waarbij RDL in 2017 nog niet in staat is om beeldgericht te gaan werken.